

2024 METŲ BIUDŽETAS
GLAUSTAI. PROJEKTAS.

MINISTRĖS ŽODIS

Finansų ministrė
Gintarė Skaistė

Rengdami bene svarbiausią metų dokumentą – 2024 metų valstybės biudžetą – daugiausia dėmesio skyrėme švietimo susitarimo įgyvendinimui bei trimis iki šiol nuosekliai mūsų išskirtoms prioritetinėms kryptims: žmonių pajamų didinimui, saugumo stiprinimui bei investicijoms Lietuvos ateičiai.

Po kelių pastarųjų metų sukrėtimų, šis 2024-ųjų metų valstybės biudžetas leis žmonėms realiai pajusti šalies ekonomikos augimą. Šios kadencijos metu kasmet nuosekliai išskirdavome tuos pačius prioritetus: žmonių pajamų augimą, aukštą pridėtinę vertę kuriančių investicijų skatinimą ir šalies saugumo stiprinimą. Nesiblaškėme ir tai duoda vaisių, pavyzdžiui, krašto apsaugos finansavimas per kadenciją užaugo nuo 1 mlrd. eurų iki 2 mlrd. eurų, ženkliai padidintas viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokestis, pensijos. Šie skaičiai ne tik rodo mūsų tvirtą įsipareigojimą auginti ir stiprinti Lietuvą, bet ir užtikrina žmonių gerovės augimą.

Aktualių prioritetų išskiriamas politinių partijų bendrai pasirašytas susitarimo dėl švietimo įgyvendinimas. Vyriausybė išlaiko savo įsipareigojimus švietimo bendruomenei, todėl 2024 metais valstybės biudžete per 387 mln. eurų skirta švietimo susitarimo įgyvendinimui. Liūto dalis šios sumos – per 219 mln. eurų – bus skiriama mokytojų ir pedagoginių darbuotojų atlyginimams, per 84 mln. eurų – dėstytojų, mokslininkų ir neakademių darbuotojų atlyginimų didinimui. Iš viso finansavimas švietimui, lyginant su 2023 metais, didinamas 16 proc.

2024 metų biudžeto projekte ir toliau nuosekliai laikomasi Vyriausybės krypties – žmonių pajamų didinimo – jai numatant daugiau nei 1,7 mlrd. eurų. Iš šios sumos per 1 mlrd. eurų bus skirta dirbančiųjų pajamų didinimui. Didinant minimaliąją mėnesinę algą (MMA) 10 proc. bei 20 proc. keliant neapmokestinamąjį pajamų dydį (NPD), šie sprendimai reikš papildomą 75,22 eurų pajamų augimą MMA uždirbantiems. NPD didinimas palies iki vieno vidutinio darbo užmokesčio (VDU) uždirbančius – Lietuvoje iki vieno VDU uždirba 811 tūkst. žmonių.

Ateinančiais metais pajamos augs kultūros ir meno darbuotojams, statutiniams pareigūnams, socialiniams darbuotojams, mokytojams, gydytojams, slaugytojams, rezidentams, kitiems viešojo sektoriaus darbuotojams, tam skiriant 688 mln. eurų.

Nuosekliai įgyvendinant parlamentinių partijų susitarimą ir Lietuvos įsipareigojimus, susijusius su naryste NATO, ir toliau tolygiai užtikrinamas ženklus finansavimas Krašto apsaugos ministerijai – jis ateinančiais metais bus du kartus didesnis, nei kadencijos pradžioje, ir viršys 2 mlrd. eurų ir sudarys 2,71 proc. nuo Lietuvos bendrojo vidaus produkto (BVP).

Šiomet taip pat per 3,2 mlrd. eurų investuosime tvariam augimui, žaliai, skaitmeninei bei aukštos pridėtinės vertės ekonomikai, mokslo ir inovacijų sinergijai. Tikimės, kad šios investicijos prisidės prie tolimesnio mūsų ekonomikos atsparumo ir augimo.

BIUDŽETO STRUKTŪRA

Viena iš svarbiausių valstybės gerovės sąlygų – atsakingai valdomi viešieji finansai. Šio valdymo atspindys – biudžetas, kurio ištekliai efektyviai paskirstomi tenkinant esminius visuomenės poreikius ir užtikrinant nenutrūkstamą viešųjų paslaugų teikimą.

Valstybės biudžetas yra vienas iš svarbiausių valstybės dokumentų, kuriame nurodomas atitinkamų metų valstybės pajamų ir išlaidų planas. Valstybės biudžeto pajamas sudaro mokesčių mokėtojų sumokėti mokesčiai, pajamos iš turto, Europos Sąjungos ir kita tarptautinė finansinė parama bei kitos biudžeto pajamos, kurios perskirstomos per valstybės biudžetą ir skiriamos valstybės biudžeto programoms finansuoti.

Lietuvoje esančios 60 savivaldybių turi savarankiškus savivaldybių tarybų tvirtinamus biudžetus. Savivaldybių biudžetų pajamas sudaro dalis gyventojų pajamų mokesčio, pajamos iš mokesčių, vietinių rinkliavų, valstybės biudžeto skiriamos dotacijos ir kitos pajamos, kurios skiriamos valstybės perduotoms savivaldybėms funkcijoms įgyvendinti ir viešosioms paslaugoms teikti savivaldybėse.

Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – SODRA) biudžeto pajamas sudaro draudėjų, apdraustųjų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokos ir įmokos iš valstybės biudžeto, kurios skiriamos pensijoms, ligos, motinystės, nedarbo draudimo išmokoms mokėti ir kitoms susijusioms išlaidoms padengti.

Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto pajamas sudaro įmokėtos privalomojo sveikatos draudimo įmokos, valstybės biudžeto įmokos ir kitos pajamos, kurios skiriamos asmens sveikatos priežiūros paslaugoms teikti, vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms įsigyti ir kompensuoti bei kitoms išlaidoms, finansuojamoms iš PSDF lėšų, padengti.

Valdžios sektorius

Valstybės
biudžetas
55 proc.

Savivaldybių
biudžetai
16 proc.

SODRA
19 proc.

PSDF
9 proc.

Kiti valdžios
sektorius
subjektai
1 proc.

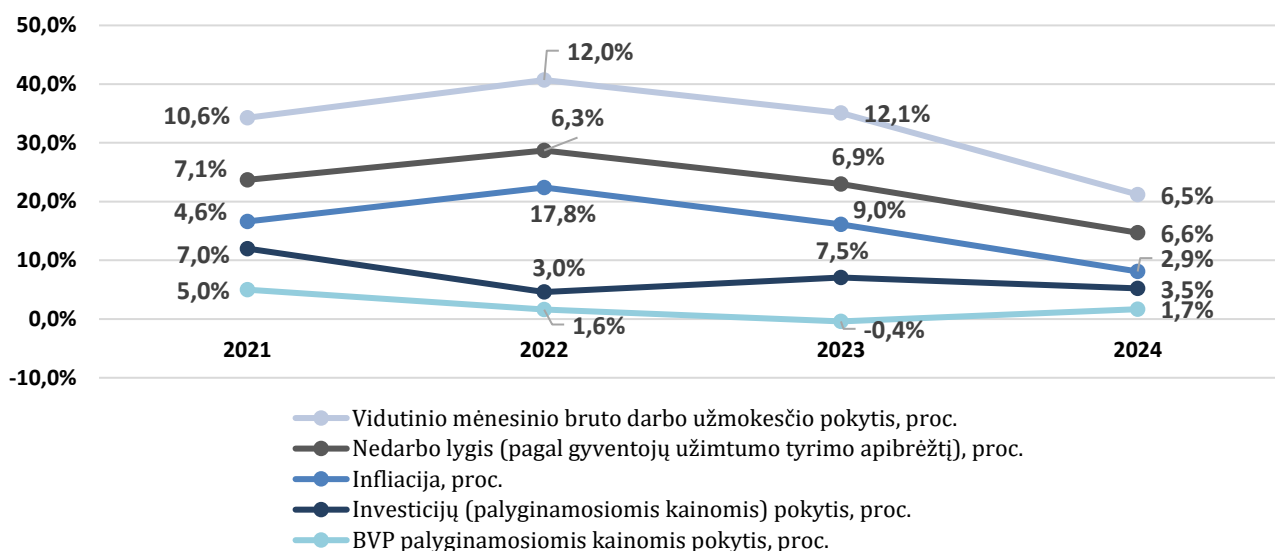
Valstybės, savivaldybių, SODROS, PSDF biudžetų ir kitų smulkesnių fondų (pvz., Indėlių ir investicijų draudimo, Ilgalaikio darbo išmokų fondų, Garantinio fondo) visuma sudaro valdžios sektoriaus pajamas ir išlaidas. Šių dviejų dydžių skirtumas vadinamas valdžios sektoriaus balanso rodikliu. Svarbu žinoti, kad gerais laikais, kai ekonomika auga, valdžios sektoriaus balanso rodiklis turi būti teigiamas dydis – siekiama pertekliaus ir kaupiamas rezervas, o rezervai naudojami sunkmečiu pensijoms ir kitoms socialinėms išmokoms mokėti, valstybės paslaugoms teikti, investicijų lygiui palaikyti.

VALSTYBĖS BIUDŽETO RENGIMO CIKLAS

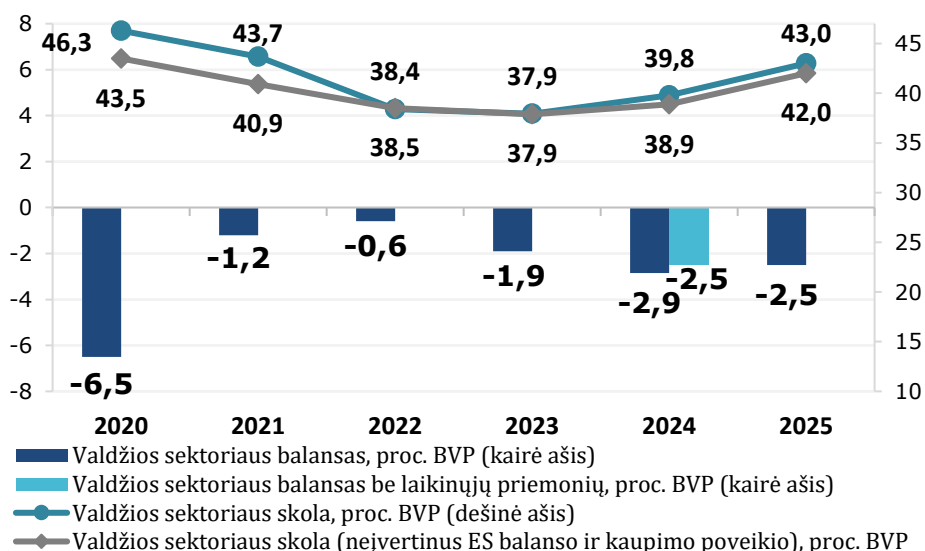
BIUDŽETO RENGIMO PAGRINDINĖS PRIELAUDOS

2023 metų antrąjį ketvirtį Lietuvos ekonomikos aktyvumas padidėjo, buvo fiksuotas 0,7 procento BVP augimas. Lietuvoje metų pradžioje užfiksuota techninė recesija pasibaigė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimo metu disponuota informacija leidžia daryti prielaidą, kad antrąjį šių metų pusmetį BVP bus sukurta daugiau, nei pirmąjį, tačiau metinio nuosmukio, tikėtina, išvengti nepavyks. Numatoma, kad šiemet Lietuvos BVP susitrauks 0,4 procento, o sustiprėjus namų ūkių perkamajai galiai vidaus ir užsienio rinkose bei padidėjus užsienio paklausai kitais metais galima tikėtis ekonomikos atsigavimo – BVP 2024 metais galėtų augti 1,7 procento. Žemiau pateikiamos pagrindinės biudžeto rengimo prielaidos.

VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSO RODIKLIS

2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme buvo suplanuotas 4,9 procento BVP valdžios sektoriaus deficitas. Įvertinus turimus naujausius duomenis apie valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų pajamų ir išlaidų planų vykdymą, numatoma, kad 2023 metais valdžios sektoriaus deficitas gali siekti 1,9 procentus BVP. Mažesnio, negu 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto deficito pagrindinė priežastis – pasikeitus energijos kainų tendencijoms, neprireikė didelės dalies 2023 metams suplanuotos lėšų sumos, numatytos pagalbos gyventojams ir verslui priemonėms finansuoti. Deficito mažėjimui įtakos turėjo didesnės valdžios sektoriui priskirtinų biudžetų pajamos.

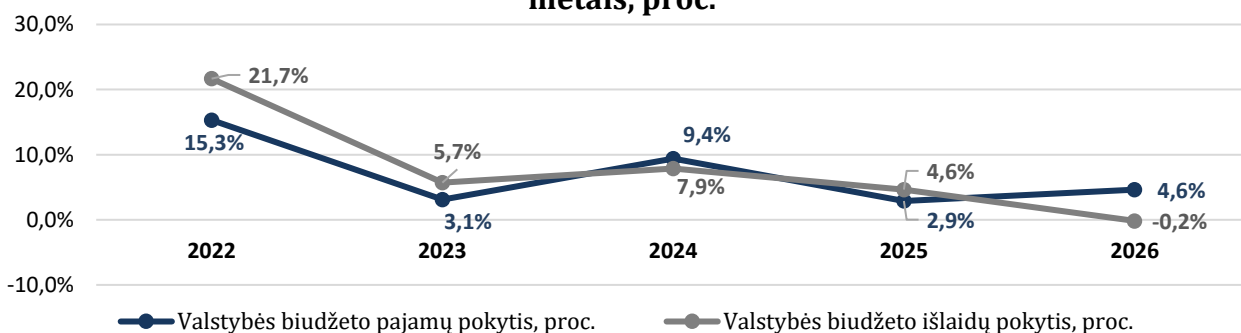
Laikinosios priemonės – pagalba Ukrainos karo pabėgėliams ir dalyvavimas Europos Sąjungos ir tarptautiniuose pagalbos Ukrainai įsipareigojimuose

BIUDŽETŲ PAJAMOS IR IŠLAIDOS

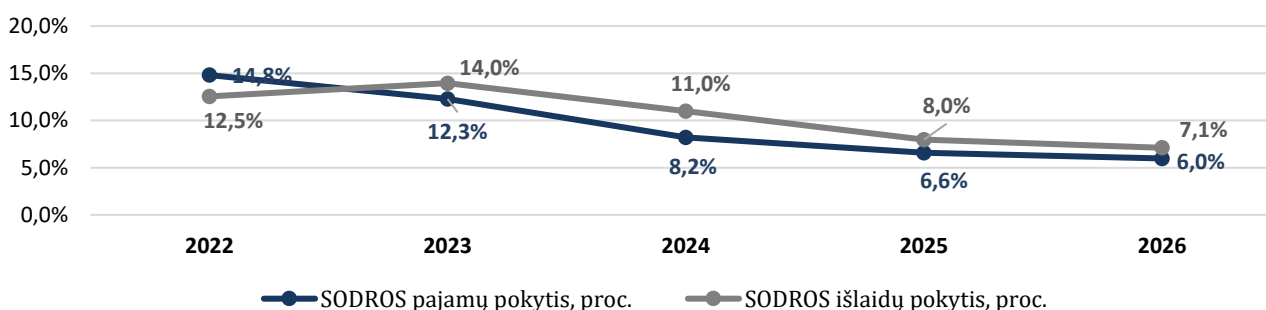
Toliau pateikiamos bendros biudžetų pajamos ir išlaidos, įskaitant pervedimus iš valstybės biudžeto SODROS, PSDF ir savivaldybių biudžetams.

PAJAMOS	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.
	Vykdymas, mln. eurų		Planas, mln. eurų			
Valstybės biudžeto pajamos	13 075	15 078,2	15 544,6	17 008,6	17 499,4	18 308
SODROS pajamos	5 476,6	6 287,5	7 059,1 ¹	7 638,6	8 141,6	8 628,1
PSDF pajamos	2 694,3	2 962,7	3 049,9	3 461,1	3 712,4	3 927,4
Savivaldybių pajamos	4 237,9	5 031,5	5 019,5	5 830,6	6 132,9	6 307,8
IŠLAIDOS	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.
	Vykdymas, mln. eurų		Planas, mln. eurų			
Valstybės biudžeto išlaidos	14 777,7	17 981,5	19 006,8 ²	20 501,9	21 453,3	21 417,6
SODROS išlaidos	4 960,6	5 583,1	6 362,1 ¹	7 061,6	7 623,4	8 165,1
PSDF išlaidos	2 458	2 807,9	3 049,9	3 461,1	3 712,4	3 927,4
Savivaldybių išlaidos	4 249,3	5 026,4	5 117	5 934,2 ³	6 218,3	6 371,6

Valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų pokytis, palyginti su ankstesniais metais, proc.

SODROS pajamų ir išlaidų pokytis, palyginti su ankstesniais metais, proc.

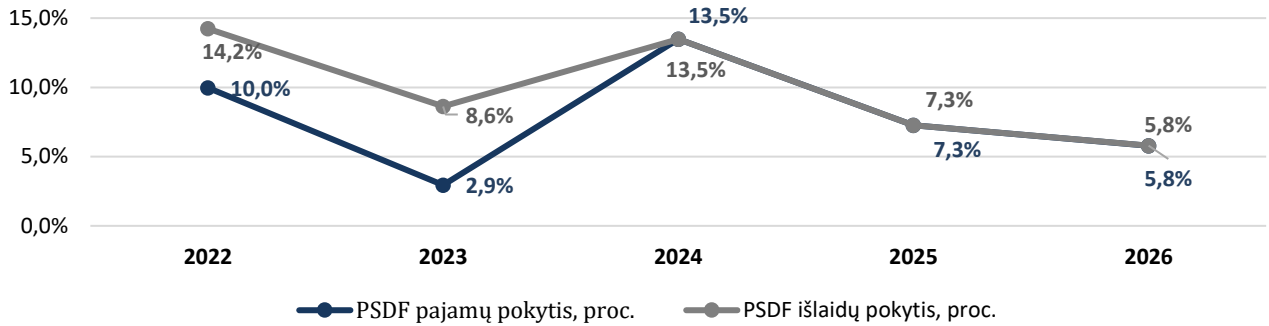

¹ Laukiamo 2023 metų vykdymo duomenys.

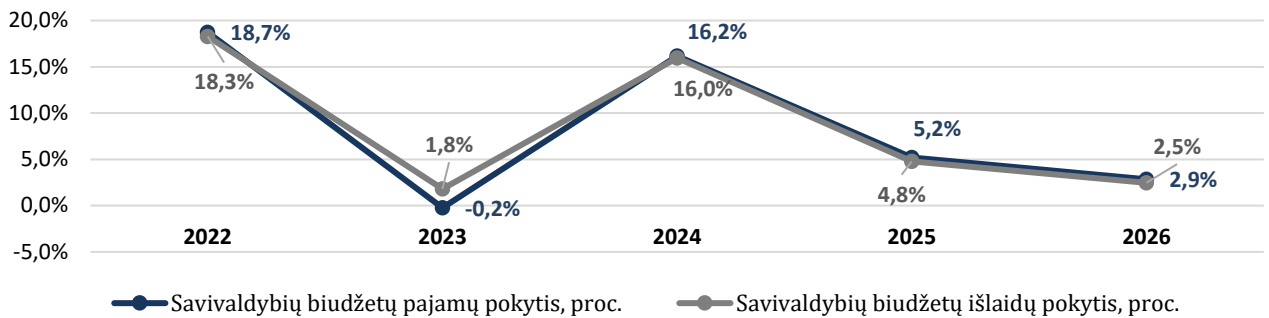
² Į 2023 metų valstybės biudžetų išlaidų sumą įskaičiuotos papildomai skirtos lėšos karinio mobilumo projektams ir gynybai, siekiant užtikrinti 2,52 procento BVP finansavimą.

³ Iš jų 103,5 mln. eurų, kuriuos savivaldybės galės skolintis (neįskaitant lėšų Europos Sąjungos projektams finansuoti).

PSDF pajamų ir išlaidų pokytis, palyginti su ankstesniais metais, proc.

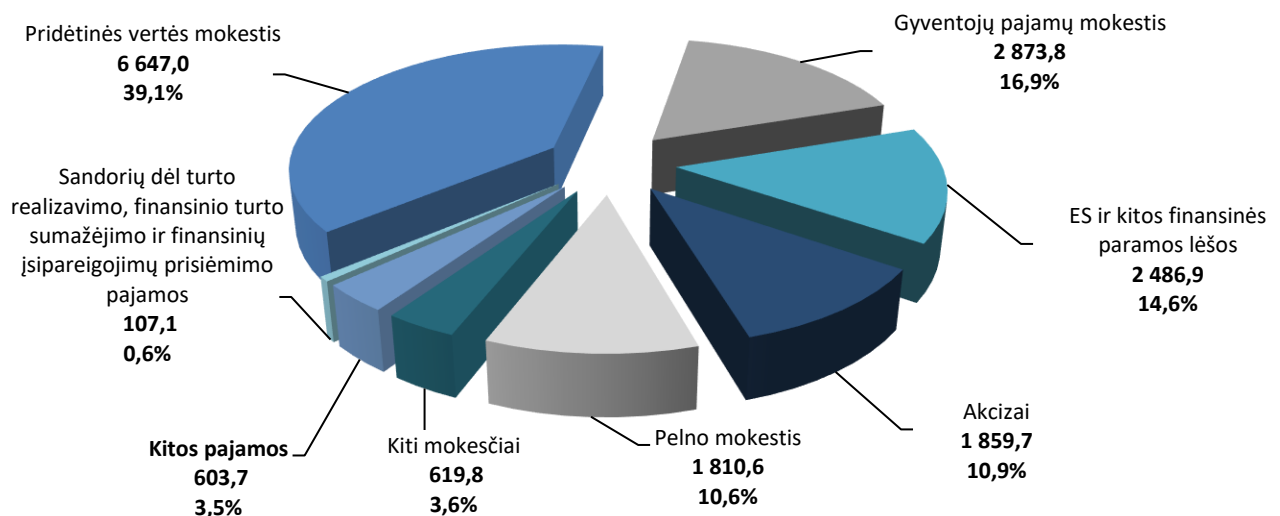
Savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų pokytis, palyginti su ankstesniais metais, proc.

BIUDŽETO PAJAMŲ STRUKTŪRA

Prognozuojama, kad 2024 metais valstybės biudžeto pajamos sieks 17 008,6 mln. eurų (14 521,7 mln. eurų – neįskaitant ES ir kitų tarptautinės finansinės paramos lėšų) ir bus 9,4 procento didesnės, nei numatoma gauti šiemet.

Iš 4 pagrindinių mokesčių (pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, akcizų ir pelno), kurie sudaro 90,8 procento valstybės biudžeto pajamų be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, bus gauta 13 191 mln. eurų, arba 8,1 procento daugiau pajamų, nei numatoma gauti 2023 metais.

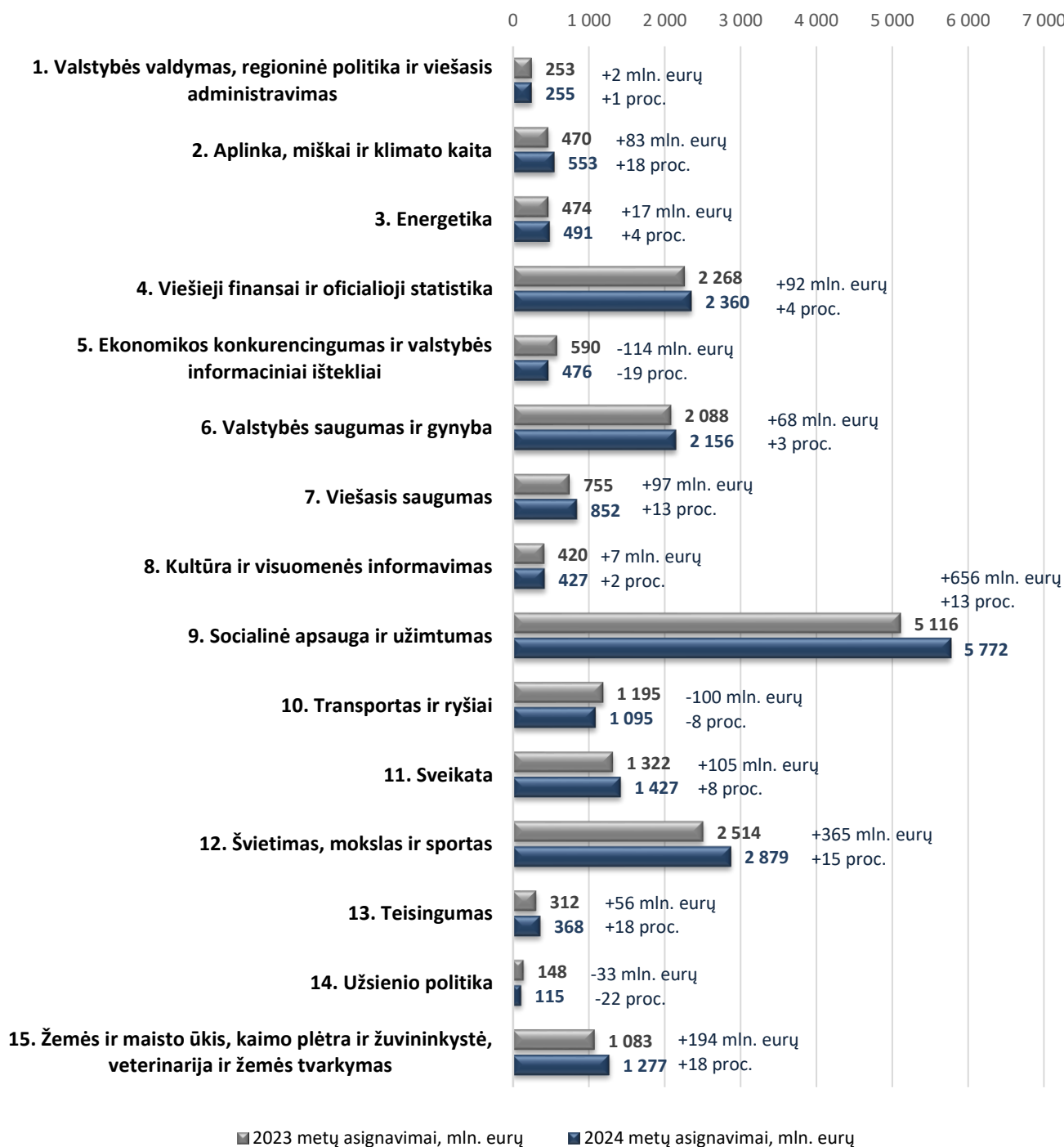

BIUDŽETO IŠLAIDOS PAGAL VALSTYBĖS VEIKLOS SRITIS

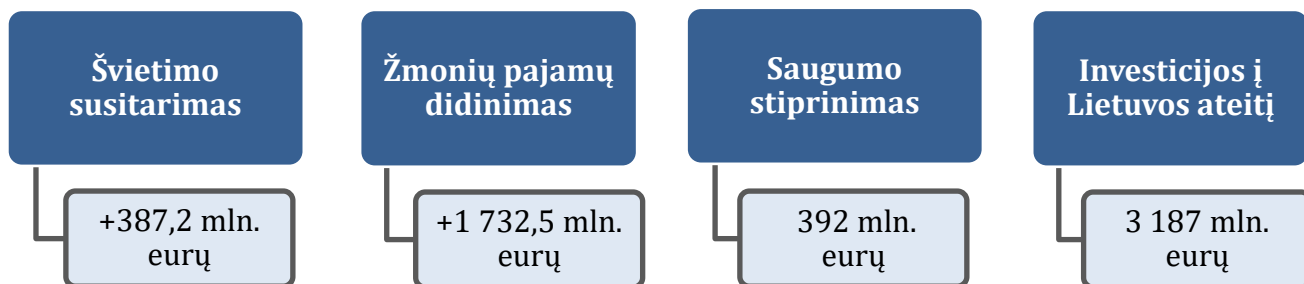
Valstybės biudžeto išlaidų paskirstymas valstybės veiklos sritims ir pokyčio palyginimas tarp metų nominalia ir procentine išraiška pavaizduotas toliau paveikslėlyje.

Siekiant duomenų palyginamumo, į 2023 metų asignavimus įskaičiuotos Vyriausybės nutarimais skirtos lėšos karinio mobilumo projektams (Krašto apsaugos ministerijai ir Susisiekimo ministerijai) ir Krašto apsaugos ministerijai skirtos lėšos, užtikrinant, kad asignavimai krašto apsaugai sudarytų 2,52 procento BVP.

Biudžeto išlaidų pagal valstybės veiklos sritis palyginimas 2023–2024 metais

PAGRINDINIAI VALSTYBĖS BIUDŽETO AKCENTAI

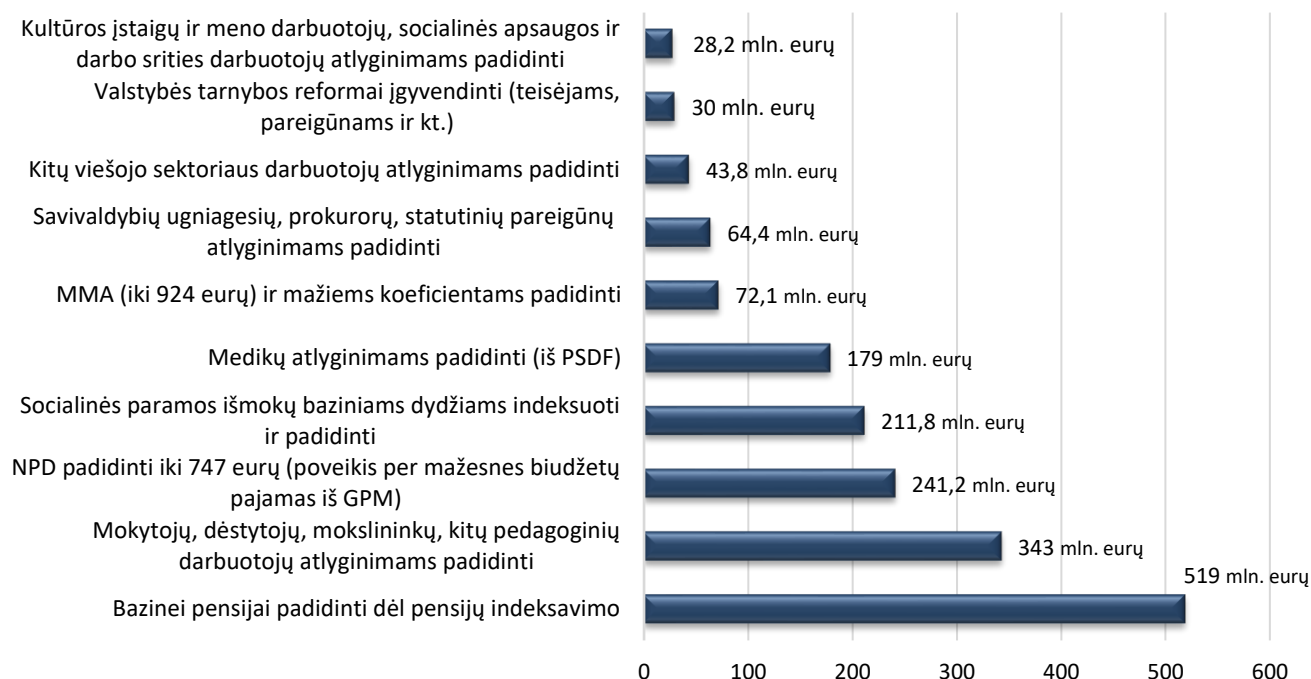
Švietimo susitarimas

+387,2 mln. eurų

219,2	Mokytojų, vadovų ir kitų pedagoginių darbuotojų atlyginimams didinti
84,4	Dėstytojų, mokslininkų ir neakademinių darbuotojų atlyginimams didinti
25,6	Pasirengti pamokoms bendrojo ugdymo mokytojams, +3% nuo sausio 1 d.
21,5	Moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (iš viso MTEP įskaitant atlyginimus – 345,6 mln. eurų)
13,8	Didinti mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nekontaktinių valandų skaičių etate
7,7	Įtraukiamam ugdymui (švietimo pagalbos specialistų pareigybėms ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams integruoti)
7,6	Profesiniam informavimui ir konsultavimui (ES projekto tęsimas – karjeros konsultantų pareigybėms)
7,4	Papildomoms pamokoms

Žmonių pajamų didinimas

+1 732,5⁴ mln. eurų

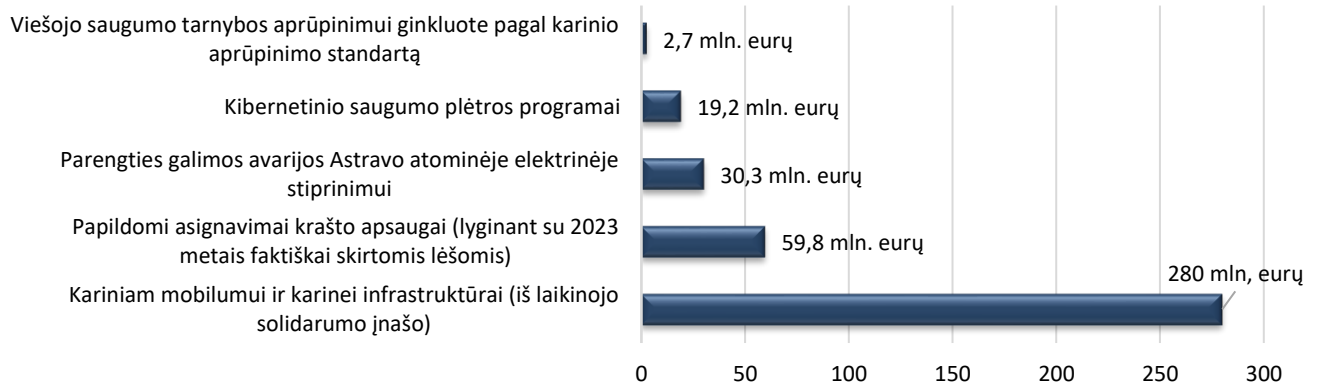
⁴ Įskaitant mokytojų, vadovų, dėstytojų, mokslininkų ir kitų pedagoginių ir neakademinių darbuotojų atlyginimų didinimą

Siekiant didinti mažiausiai uždirbančių asmenų pajamas ir stiprinti paskatas dirbti, siūloma nuo metų pradžios padidinti minimaliąją mėnesinę algą ir neapmokestinamąją pajamų dydį gyventojams, uždirbantiems iki vieno vidutinio darbo užmokesčio dydžio.

	Galiojantys dydžiai 2023 metais	MMA ir NPD dydžių pokytis	Siūlomi dydžiai 2024 metais	Atlyginimo "į rankas" pokytis
MMA	840 eurų	+84 eurais +10%	924 eurais	+50,82 eurų
NPD	625 eurais	+122 eurais +20%	747 eurais	+24,4 eurų

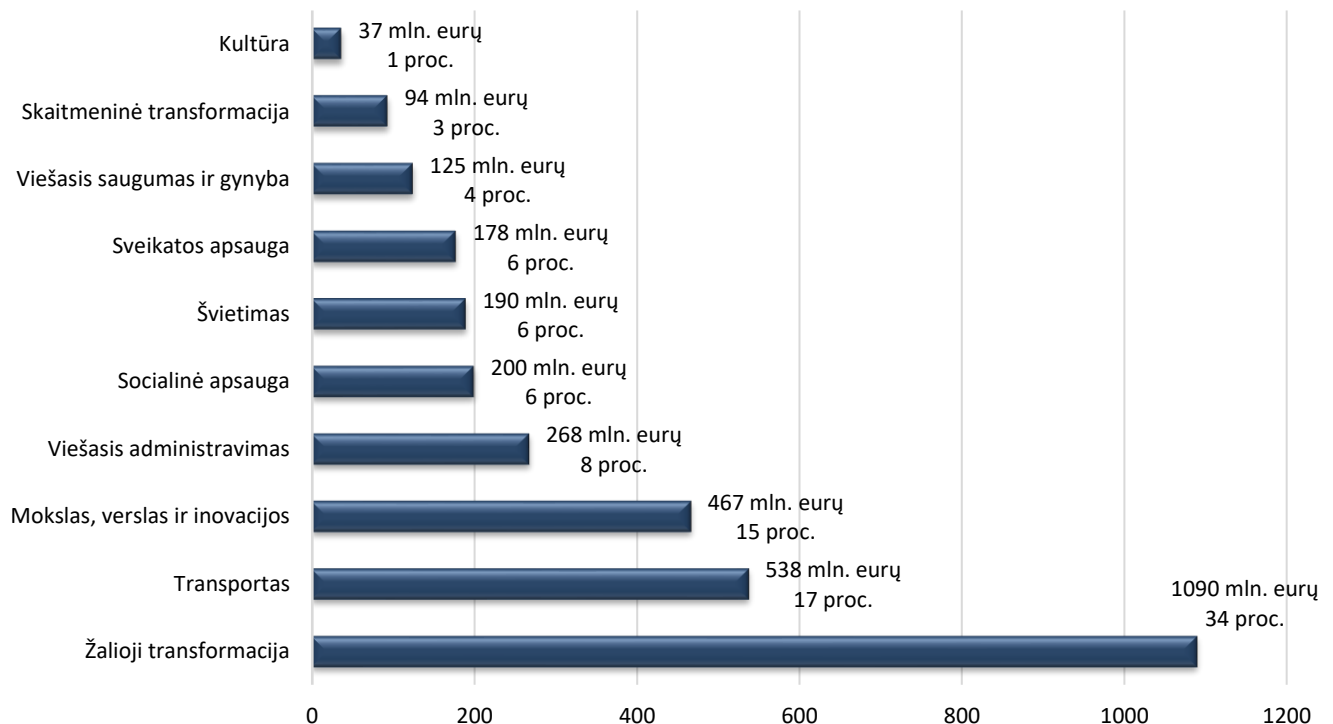
Saugumo stiprinimas

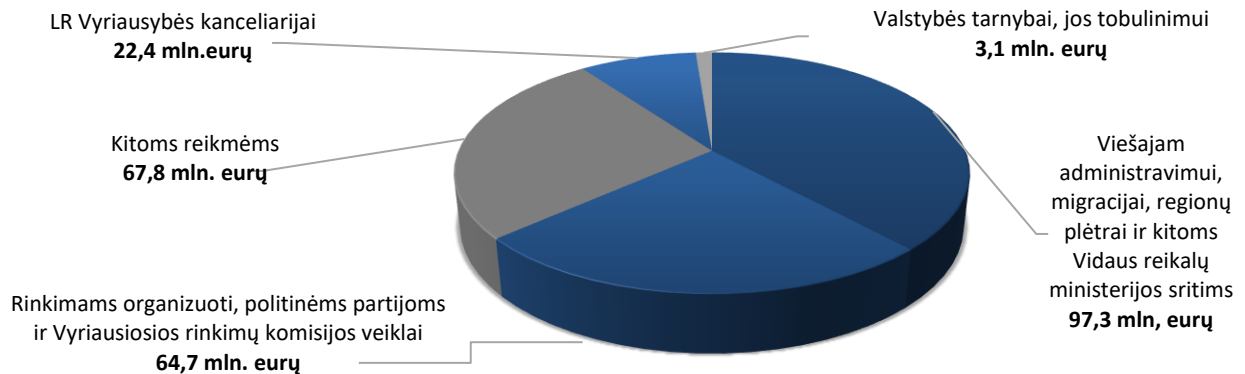
392 mln. eurų

Investicijos į Lietuvos ateitį

3 187 mln. eurų

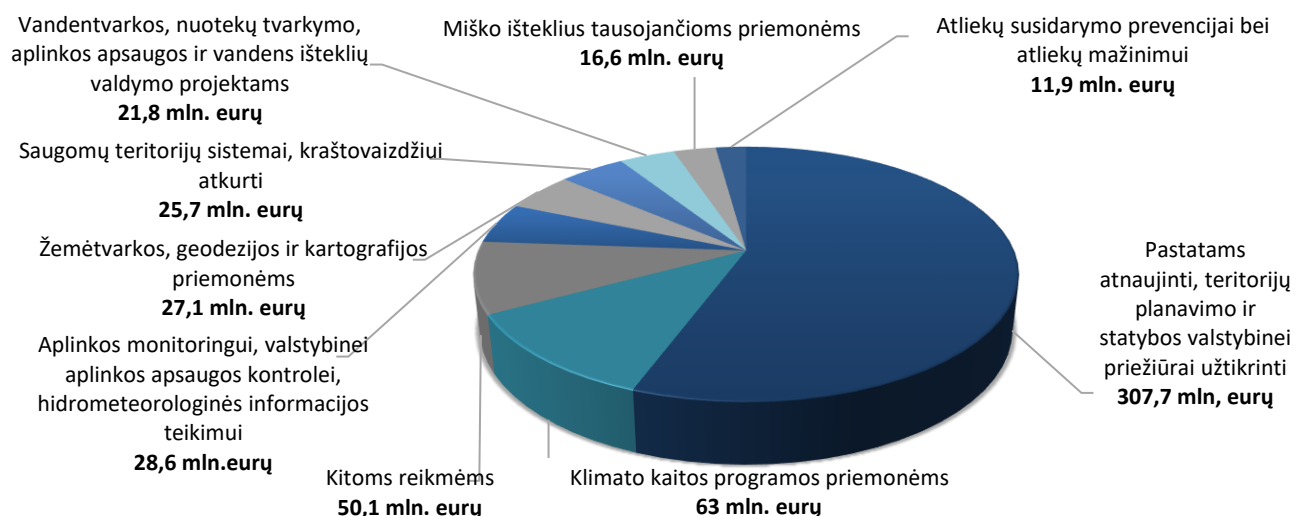

VALSTYBĖS VALDYMAS, REGIONINĖ POLITIKA IR VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS**255,3 mln. eurų****Valstybės valdymo, regioninės politikos ir viešojo administravimo sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):**

- Respublikos Prezidento, Seimo ir Europos Parlamento rinkimams bei referendumui organizuoti ir vykdyti – **37,7 mln. eurų**;
- kompensacijoms už neteisėtai nusavintą Lietuvos žydų privatų nekilnojamąjį turtą mokėti – **5 mln. eurų**;
- išėtinėms išmokoms valstybės politikams ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams pasibaigus Prezidento ir Seimo kadencijoms – **3,9 mln. eurų**;
- valstybės vadovams, pareigūnams ir naujos kadencijos politikams darbo užmokesčiui padidinti, įgyvendinant valstybės tarnybos reformą – **1,6 mln. eurų** ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

- Europos Sąjungos 2014–2020 metų struktūrinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų sumažėjimas pasibaigus finansavimo laikotarpiui – **47,6 mln. eurų**.

APLINKA, MIŠKAI IR KLIMATO KAITA**552,5 mln. eurų**

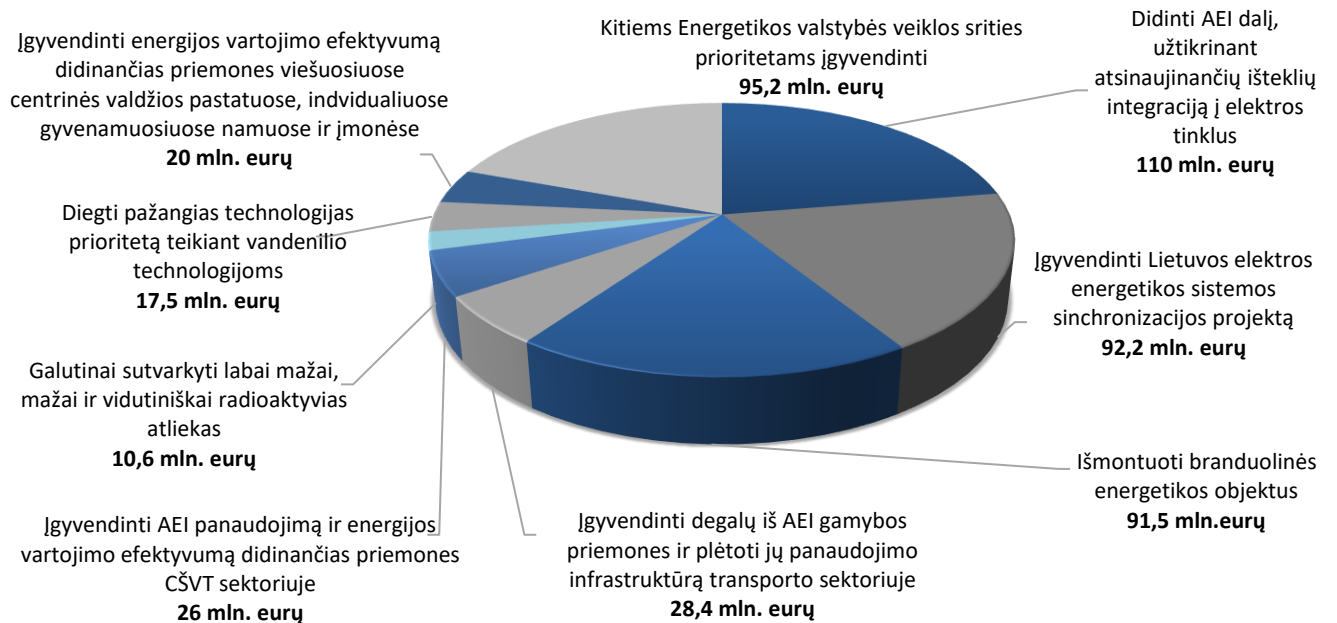
Aplinkos, miškų ir klimato kaitos sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- pastatų renovacijai skatinti (Europos Sąjungos lėšos) – **55,4 mln. eurų**;
- valstybės paramai daugiabučiams namams atnaujinti – **37,5 mln. eurų**;
- verslo įmonėms gamtinių dujų įrenginiams pakeisti į atsinaujinančių energijos išteklių įrenginius – **5,5 mln. eurų**;
- Nacionalinės žemės tarnybos ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti – **3,3 mln. eurų** ir kt.

Asignavimai Klimato kaitos programos priemonėms įgyvendinti **mažėja dėl** planuojamų mažesnių šios programos pajamų – **20,4 mln. eurų**.

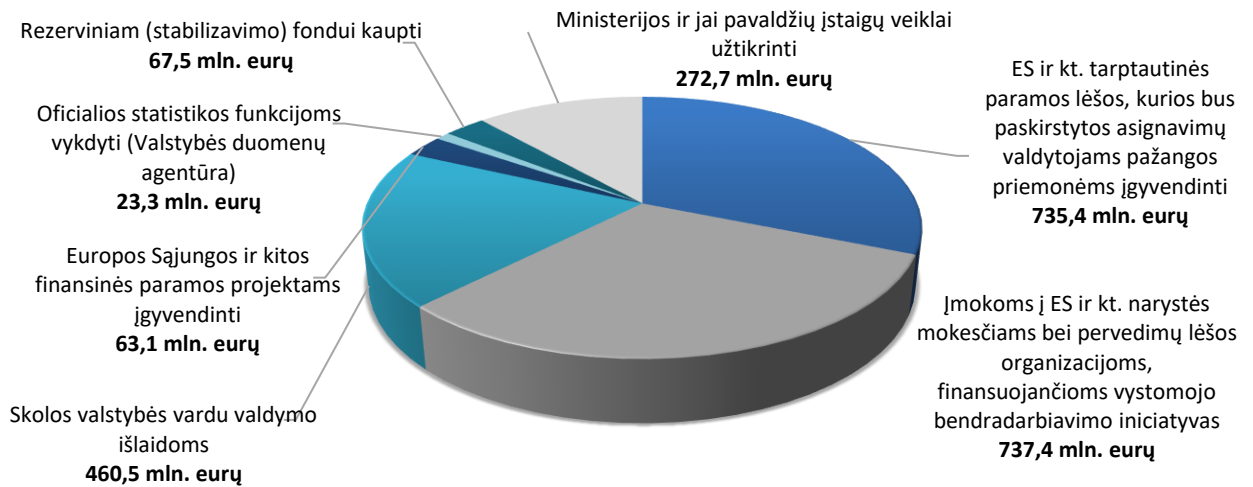
ENERGETIKA

491,4 mln. eurų

Energetikos sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- atsinaujinančių išteklių energetikos bendrijų ir piliečių energetikos bendrijų, siekiančių mažinti energetinį nepriteklių, investicijoms į elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybos įrenginius – **20 mln. eurų**;
- nutraukti Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimą – **2,7 mln. eurų**;
- naftos produktų atsargoms įsigyti ir keisti, talpykloms nuomoti – **0,9 mln. eurų** ir kt.

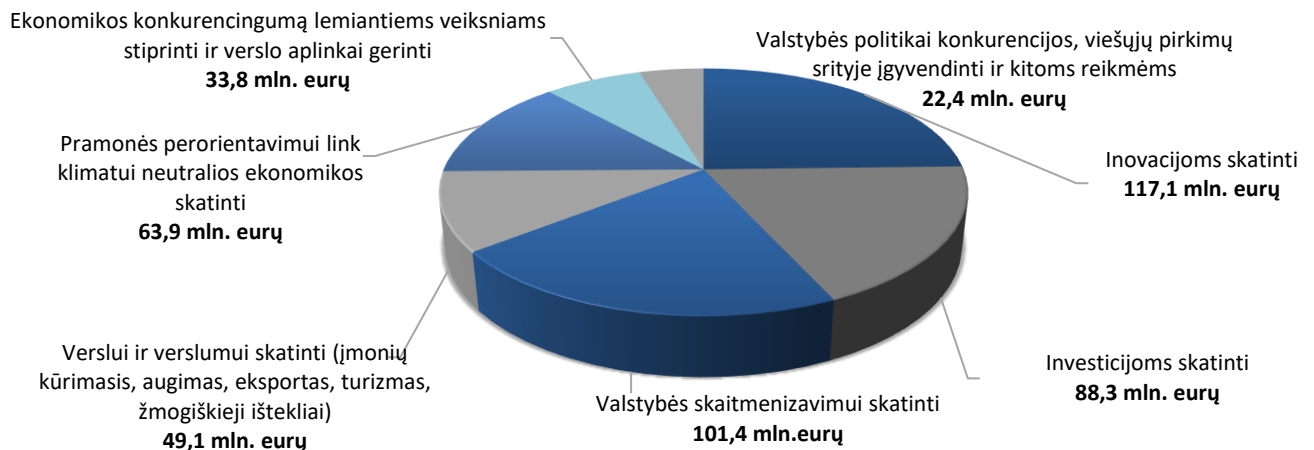

Viešųjų finansų ir oficialiosios statistikos sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- pervesti nuosavus išteklius Europos Sąjungai – **75 mln. eurų**;
- pervesti lėšas organizacijoms, finansuojančioms vystomojo bendradarbiavimo iniciatyvas – **13,9 mln. eurų**;
- Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos veiklai organizuoti – **8,4 mln. eurų**;
- mokestinių prievolių vykdymui didinti – **6,4 mln. eurų**;
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos veiklai organizuoti – **5,9 mln. eurų**;
- Valstybės duomenų agentūros informacinių technologijų projektams įgyvendinti – **2,9 mln. eurų**;
- administruoti programas ir projektus, finansuojamus iš Europos Sąjungos, valstybės ir kitų lėšų – **1,8 mln. eurų** ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

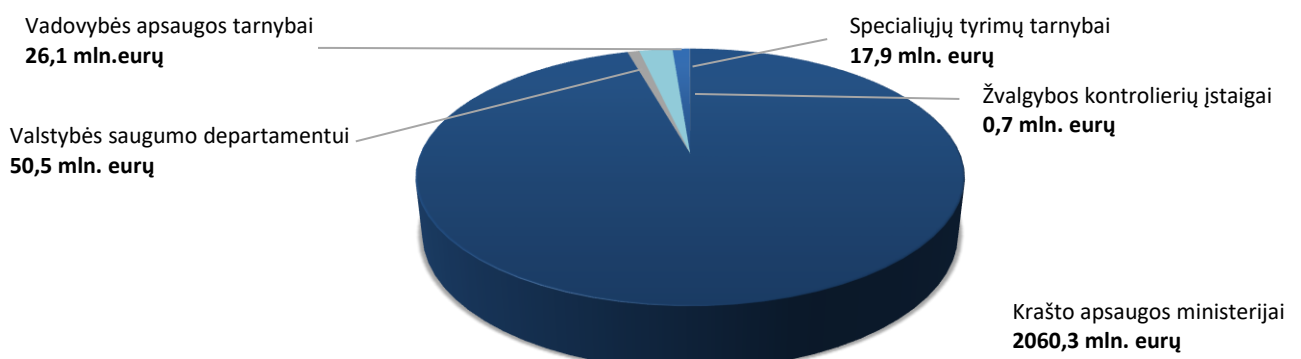
- Muitinės departamento užbaigti vykdyti valstybės investicijų projektai – **5 mln. eurų**;
- lėšos, skirtos pervesti kitiems asignavimų valdytojams valstybės tarnybos reformai įgyvendinti – **14 mln. eurų**;
- lėšos valstybės rezervui atkurti ir padidinti – **3,6 mln. eurų** ir kt.

EKONOMIKOS KONKURENCINGUMAS IR VALSTYBĖS INFORMACINIAI IŠTEKLIAI**476 mln. eurų****Ekonomikos konkurencingumo ir valstybės informacinių išteklių sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):**

- o pramonei perorientuoti link klimatui neutralios ekonomikos (energijos vartojimo efektyvumą didinančioms gamybos technologijoms diegti, atsinaujinantiems energijos ištekliams panaudoti, specializuotoms finansinėms priemonėms, skirtoms mažoms ir vidutinėms pramonės įmonėms remti, praktinių technologinių žinių ir sprendimų apsikeitimo platformai Industry 4.0 Lab sukurti) – **22 mln. eurų**;
- o verslumo ir įmonių augimo skatinimo priemonėms, palūkanoms iš dalies kompensuoti – **2 mln. eurų**;
- o ekonomikos konkurencingumui skatinti bei verslo aplinkai gerinti (parodoms, verslo misijoms organizuoti, elektroniniams įrankiams, skaitmeninėms duomenų bazėms kurti, mokymams organizuoti) – **2 mln. eurų** ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

- o Europos Sąjungos 2014–2020 metų struktūrinės paramos ir Europos ekonominės erdvės finansinės paramos lėšų sumažėjimas pasibaigus finansavimo laikotarpiui – **90,8 mln. eurų**;
- o 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų sumažėjimas, nukėlus projektų įgyvendinimo pradžią – **37,7 mln. eurų**.

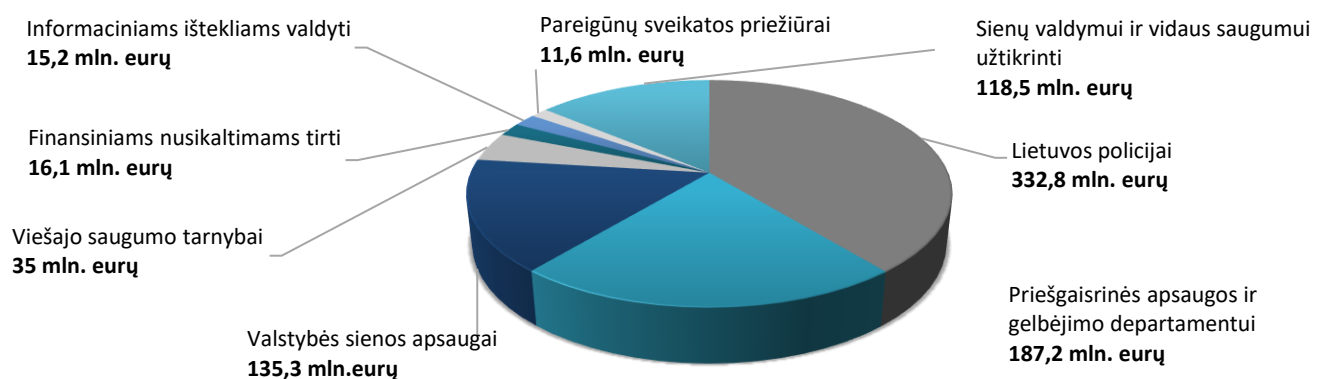
VALSTYBĖS SAUGUMAS IR GYNYBA**2 155,5 mln. eurų**

Valstybės saugumo ir gynybos sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- Lietuvos Respublikos išpareigojimams, susijusiems su naryste NATO, vykdyti, siekiant, kad 2024 m. gynybos išlaidos sudarytų 2,52 proc. BVP – **30,3 mln. eurų**;
- lėšas gautas kaip Lietuvos teiktos paramos Ukrainai kompensacija pagal Europos taikos priemonę – **11,7 mln. eurų**;
- karinės infrastruktūros projektams, kuriais siekiama operatyviai užtikrinti NATO sąjungininkų pajėgų priėmimą Lietuvoje, įgyvendinti (laikinojo solidarumo įnašo lėšos) – **17,8 mln. eurų** (Krašto apsaugos ministerijai 2023 metais iš laikinojo solidarumo įnašo lėšų iš viso skirta 117 mln. eurų, o 2024 metais numatoma skirti – 134,8 mln. eurų);
- Valstybės saugumo departamentui – **4,9 mln. eurų**;
- tarptautinei antikorupcijos konferencijai Lietuvoje organizuoti – **2,6 mln. eurų** ir kt.

VIEŠASIS SAUGUMAS

851,7 mln. eurų

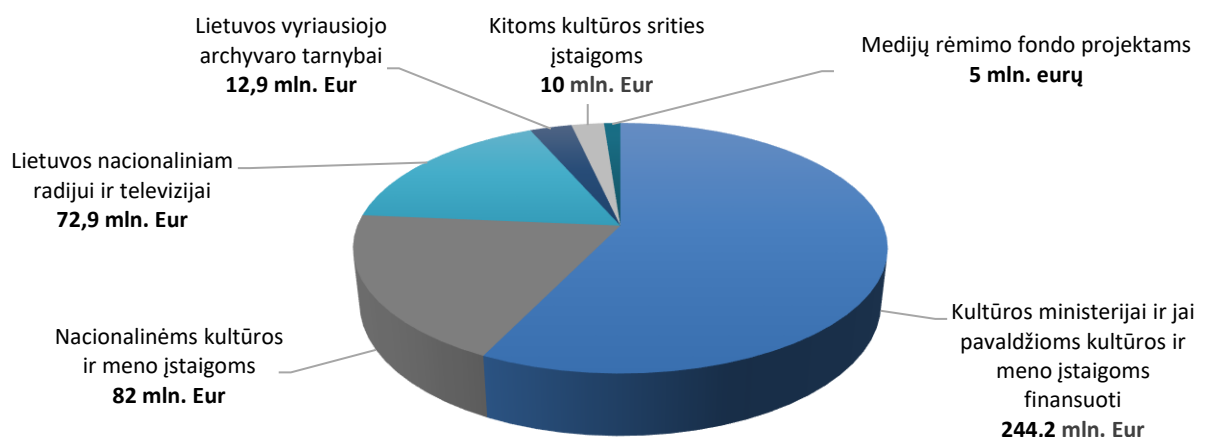

Viešojo saugumo sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- vidaus reikalų statutinių įstaigų pareigūnų darbo užmokesčiui didinti – **37 mln. eurų**;
- savivaldybių ugniagesiams darbo užmokesčiui padidinti (valstybės perduotai savivaldybėms priešgaisrinės saugos funkcijai vykdyti) – **6,6 mln. eurų**;
- Viešojo saugumo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos ginkluotei pagal NATO nustatytus standartus įsigyti – **2,7 mln. eurų**;
- sienų valdymui ir vidaus saugumui užtikrinti – **30,9 mln. eurų** ir kt.

KULTŪRA IR VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

427 mln. eurų

Kultūros ir visuomenės informavimo sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

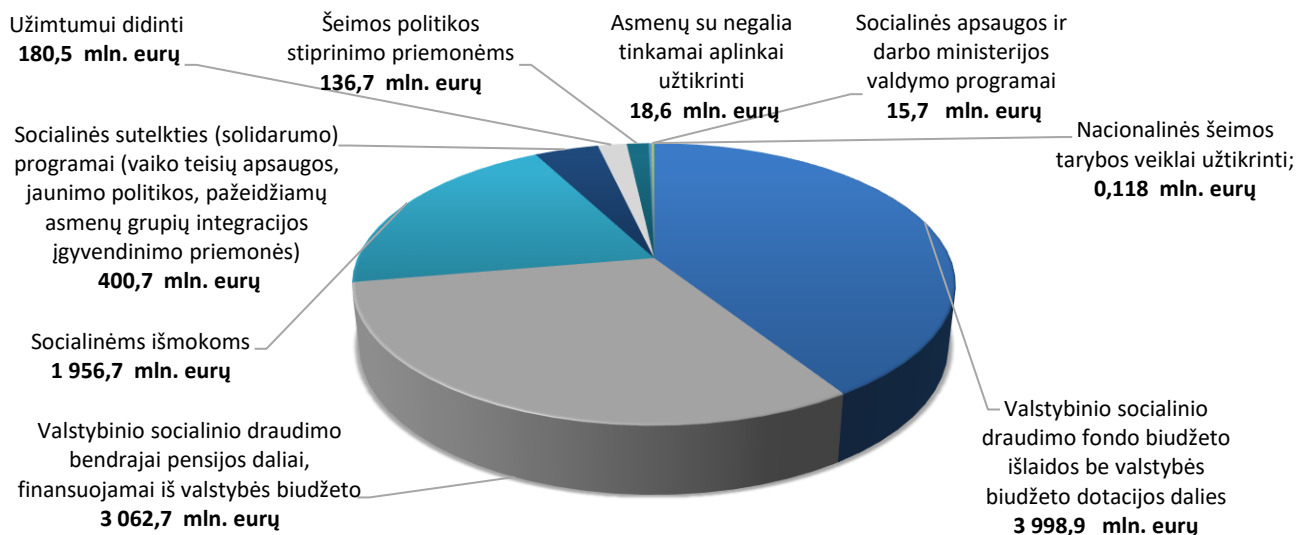
- kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui didinti – **12,4 mln. eurų** (visose valstybės veiklos srityse ir savivaldybėse dirbančių kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui didinti numatyta 22,2 mln. eurų);
- visuomeniniam transliuotojui VŠĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ pagal Lietuvos Respublikos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymą finansuoti – **9,4 mln. eurų**;
- Dainų šventei ir kitiems istorinės atminties minėjimų renginiams – **7,2 mln. eurų**;
- kultūros įstaigų plėtrai bei naujoms erdvėms visuomenei atidaryti – **6,3 mln. eurų**;
- kultūros pasui finansuoti – **4 mln. eurų** ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

- Europos Sąjungos 2014–2020 metų struktūrinės paramos ir Europos ekonominės erdvės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų sumažėjimas pasibaigus finansavimo laikotarpiui – **29,5 mln. eurų** ir kt.

SOCIALINĖ APSAUGA IR UŽIMTUMAS

9 770,8 mln. eurų su SODROS biudžetu

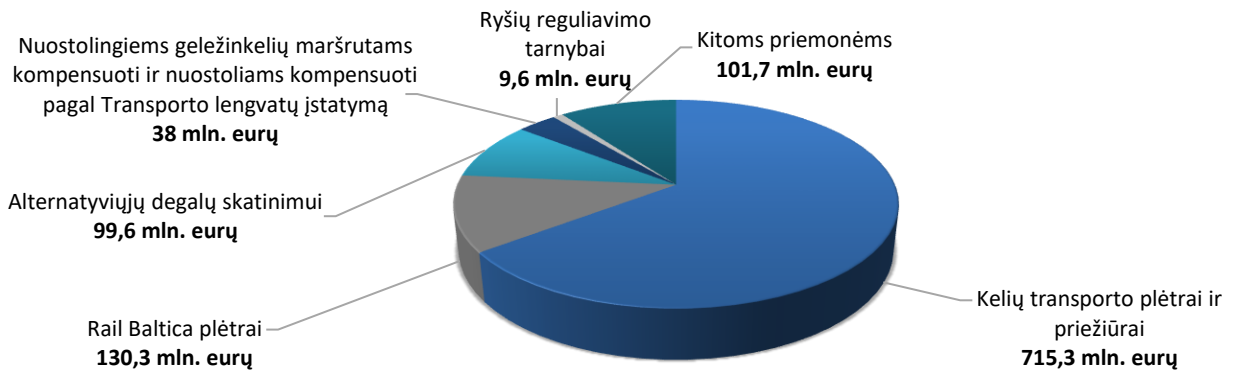
Valstybės biudžeto išlaidos socialinės apsaugos ir užimtumo sričiai iš viso sudaro 5 771,8 mln. eurų, iš jų 2 709,2 mln. eurų tiesioginės valstybės biudžeto išlaidos, o 3 062,6 mln. eurų skiriama SODROS biudžetui bendrajai socialinio draudimo pensijos daliai kompensuoti. SODROS biudžeto išlaidos, įskaitant šias iš valstybės biudžeto skiriamas lėšas (3 062,6 mln. eurų), iš viso sudaro 7 061,6 mln. eurų.

Socialinės apsaugos ir užimtumo sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- pensijoms didinti (indeksuoti) – **363,8 mln. eurų** (iš viso kartu su Sodros biudžetu – 519 mln. eurų);
- socialinėms išmokoms mokėti ir kitoms reikmėms – **164 mln. eurų**;
- socialinėms paslaugoms teikti – **55 mln. eurų**;
- skatinamosioms įmokoms į pensijų fondus mokėti – **38,4 mln. eurų**;
- valstybinių pensijų reformai – **34,5 mln. eurų** ir kt.

TRANSPORTAS IR RYŠIAI

1 094,5 mln. eurų

Transporto ir ryšių sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- o Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatyme nustatytam tikslui – **145,2 mln. eurų** (iš jų kelių priežiūrai – 130,5 mln. eurų);
- o žemės paėmimo poreikiams įgyvendinti – **8,5 mln. eurų**;
- o netinkamam PVM apmokėti pažangos priemonei „Skatinti alternatyviųjų degalų naudojimą transporto sektoriuje“ – **8,3 mln. eurų**;
- o priemonei „Kompensuoti nuostolius, patirtus teikiant periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių ir miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, prenumeratoriams paslaugas ir universaliąją pašto paslaugą“ vykdyti – **2,5 mln. eurų**, ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

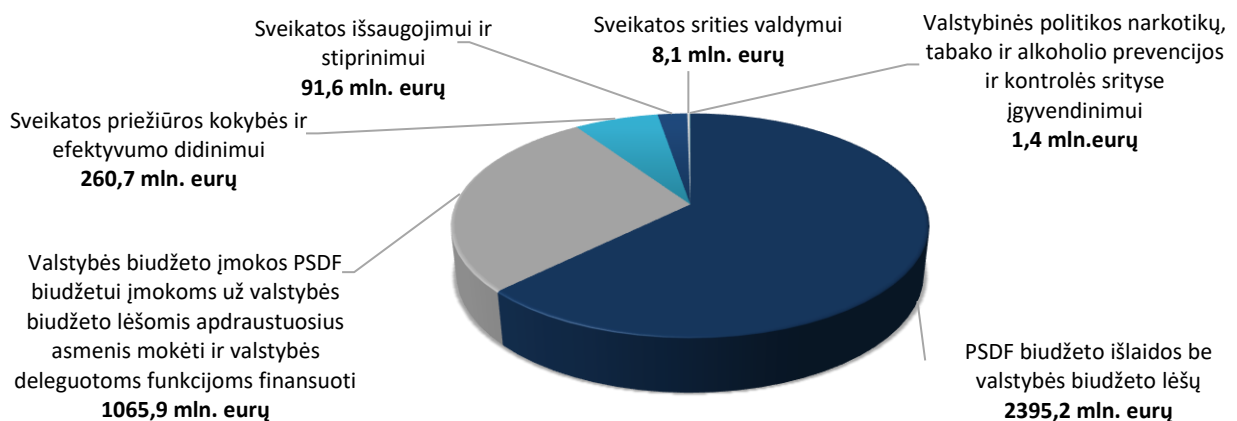
- o Europos Sąjungos 2014–2020 struktūrinių fondų lėšų sumažėjimas 2024 metais pasibaigus finansavimo laikotarpiui – **211,8 mln. eurų**;
- o Europos Sąjungos 2021–2027 fondų lėšų sumažėjimas nukėlus projektų įgyvendinimo pradžią – **30 mln. eurų**.

Iš viso skiriamos lėšos Lietuvos keliams:

- o Kelių priežiūros ir plėtros programa – **543 mln. eurų**;
- o Laikinojo solidarumo įnašas – **130,5 mln. eurų**;
- o ES finansinė parama (Europos infrastruktūros tinklų priemonė, 2021–2027 m. ES fondų lėšos) – **41,8 mln. eurų**.

SVEIKATA

3 822,9 mln. eurų su PSDF biudžetu

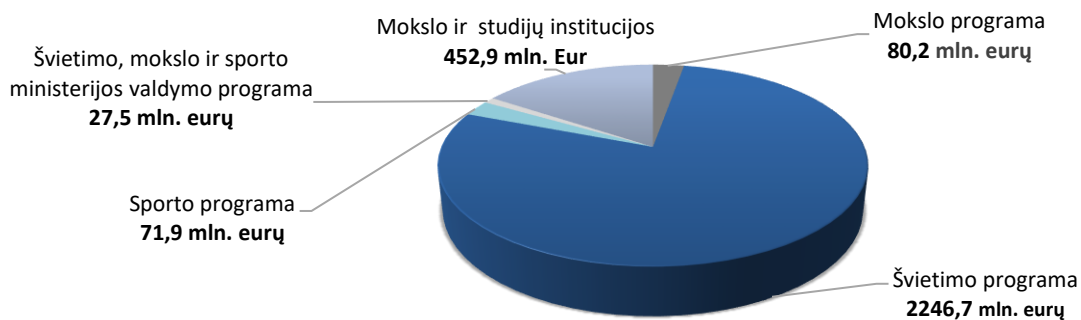
Valstybės biudžeto išlaidos sveikatos sričiai iš viso sudaro 1 427,6 mln. eurų, iš jų 361,8 mln. eurų yra tiesioginės valstybės biudžeto išlaidos, 1 065,9 mln. eurų skiriama PSDF biudžetui įmokoms už valstybės biudžeto lėšomis apdraustuosius asmenis mokėti ir kitoms reikmėms, o 3 461,1 mln. eurų – PSDF išlaidos, įskaitant valstybės biudžeto lėšas.

Sveikatos sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- sveikatos apsaugos kokybei gerinti – **201,1 mln. eurų**;
- medicinos darbuotojų (179 mln. eurų) ir rezidentų (6,5 mln. eurų) padidintiems atlyginimams užtikrinti ir šiems atlyginimams toliau didinti – **185,5 mln. eurų**;
- sveikatos apsaugos sistemos pažangos priemonėms (stiprinti gyventojų psichikos sveikatą bei plėtoti psichoaktyviųjų medžiagų ir kitų priklausomybę sukeliančių veiksnių kontrolę ir vartojimo prevenciją, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, gerinti grėsmių bei rizikos sveikatai veiksnių valdymą) įgyvendinti – **51,6 mln. eurų** ir kt.

ŠVIETIMAS, MOKSLAS IR SPORTAS

2 879,2 mln. eurų

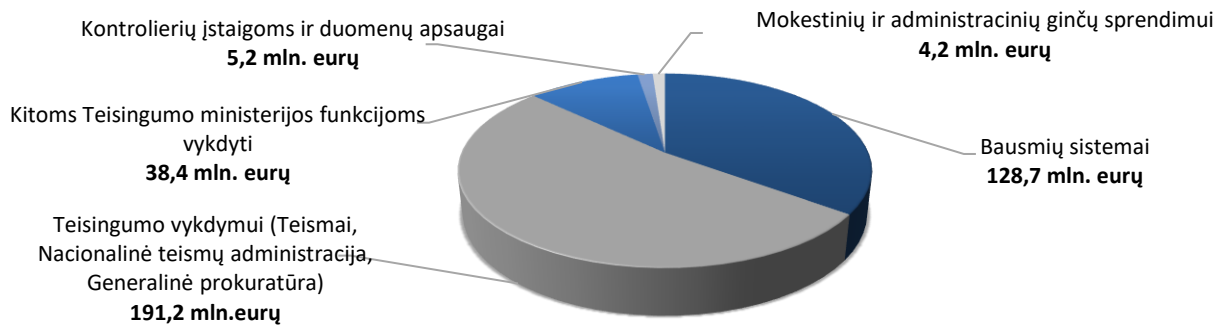

Švietimo, mokslo ir sporto sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- mokytojų, pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui didinti – **219,2 mln. eurų**;
- dėstytojų, mokslininkų ir neakademiinių darbuotojų darbo užmokesčiui didinti – **84,4 mln. eurų**;
- pasirengimui pamokoms bendrojo ugdymo mokytojams – **25,6 mln. eurų**;
- moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai – **21,5 mln. eurų** (iš viso MTEP įskaitant atlyginimus – 345,6 mln. eurų);
- didinti mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nekontaktinių valandų skaičių etate – **13,8 mln. eurų**;
- įtraukiamam ugdymui (švietimo pagalbos specialistų pareigybėms ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių integravimui) – **7,7 mln. eurų**;
- profesiniam informavimui ir konsultavimui (ES projekto tęsimas – karjeros konsultantų pareigybėms) – **7,6 mln. eurų**;
- mokymo lėšoms padidinti vadovėliams ir mokymo priemonėms (įskaitant skaitmenines) – **5,1 mln. eurų** ir kt.

TEISINGUMAS

367,7 mln. eurų

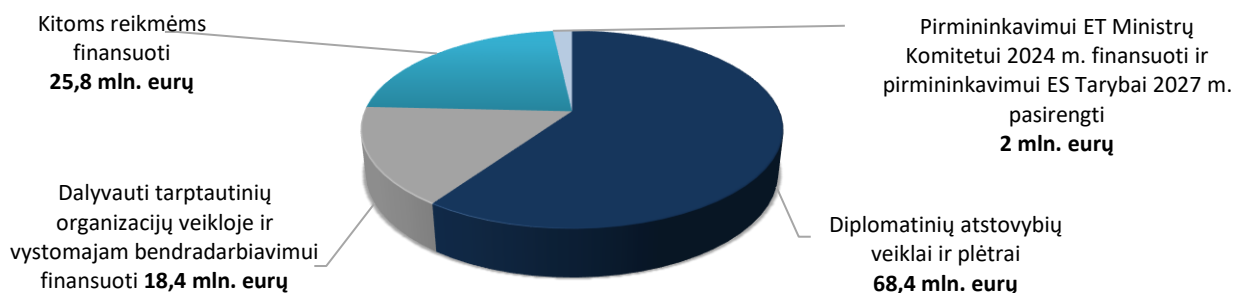

Teisingumo sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- teisėjų, komisijų narių ir įstaigų vadovų darbo užmokesčiui didinti, įgyvendinant Valstybės tarnybos reformos I etapą – **24,9 mln. eurų**;
- vidaus tarnybos statutui įgyvendinti – **9,4 mln. eurų**;
- prokurorų darbo užmokesčiui padidinti, įgyvendinant Valstybės tarnybos reformos II etapą – **8,5 mln. eurų**;
- teisėjų padėjėjų, teismo posėdžių sekretorių ir teismo psichologų pareiginių algų koeficientams padidinti – **3,7 mln. eurų**;
- valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos įstatymui įgyvendinti – **3,5 mln. eurų**;
- registrams, informacinėms sistemoms, IT modernizuoti ir atnaujinti – **2,5 mln. eurų**;
- veiksmingam elektroniniam monitoringui vykdyti – **1,9 mln. eurų**;
- smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymui įgyvendinti ir kitoms reikmėms – **1,3 mln. eurų** ir kt.

UŽSIENIO POLITIKA

114,6 mln. eurų

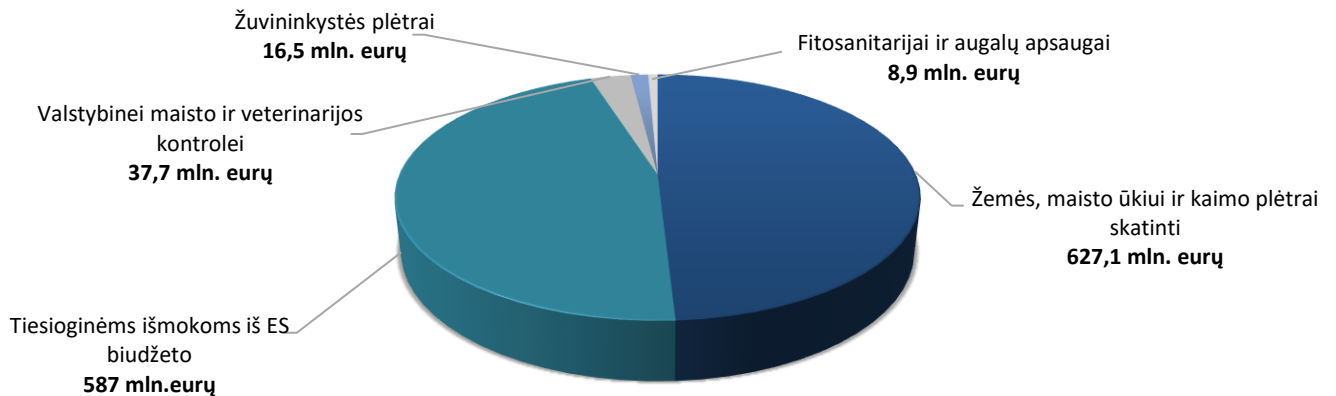
Užsienio politikos sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- darbuotojų socialinėms garantijoms užtikrinti ir valstybės tarnybos pertvarkos antrojo etapo pokyčiams įgyvendinti – **2,7 mln. eurų**;
- pirmininkavimui Europos Tarybos Ministrų Komitetui 2024 metais ir pasirengimui pirmininkauti ES Tarybai 2027 metais finansuoti – **2 mln. eurų**;
- 2023 metais įsteigtoms Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms Šveicarijoje (Berne) ir Vokietijoje (Miunchene) išlaikyti – **2,3 mln. eurų** ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

- NATO vadovų susitikimui Lietuvoje organizuoti (asignavimai buvo skirti vieneriems metams – 2023 metams) – **27,1 mln. eurų** ir kt.

ŽEMĖS IR MAISTO ŪKIS, KAIMO PLĖTRA IR ŽUVININKYSTĖ, VETERINARIJA IR ŽEMĖS TVARKYMAS 1 277,2 mln. eurų

Žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės sričiai 2024 metais papildomai siūloma skirti (palyginti su 2023 metais):

- Pažangos priemonėms „Nustatyti ir įdiegti į gamybą tvarios žemės ūkio gamybos ir perdirbimo principus, užtikrinant produktyvumą ir konkurencingumą vietos ir eksporto rinkose“, „Pritaikyti aplinkos, klimato kaitos ir kitus valdymo išsipareigojimus bei inovatyvias, tausias technologijas žemės ūkio ir miškininkystės veikloje“, „Atkurti ir gerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“, „Sudaryti sąlygas perspektyvioms, konkurencingoms ir patrauklioms tvarios žvejybos, darnios akvakultūros, saugaus žuvininkystės produktų tiekimo veikloms ir panaudoti mėlynosios ekonomikos teikiamas galimybes žvejybos ir akvakultūros regionuose“, „Pritaikyti aplinkos, klimato kaitos ir kitus valdymo išsipareigojimus bei inovatyvias, tausias technologijas jūrų reikalų ir žuvininkystės veikloje“, „Didinti produkcijos pridėtinę vertę remiant ekologišką, sveikatai palankių ir kokybiškų maisto produktų gamybą bei vartojimą“ įgyvendinti – **207 mln. eurų** Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšų ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo lėšų bei šių fondų projektams bendrai su Europos Sąjunga finansuoti;
- Žemės ūkio ministro valdymo srities funkcijoms vykdyti – **7 mln. eurų** (iš jų: 2 mln. eurų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) žemės ūkio funkcijoms atlikti, 1,6 mln. eurų valstybinei maisto ir veterinarijos kontrolei ir 1,2 mln. darbo užmokesčiui padidinti) ir kt.

Pasibaigusios priemonės ir kiti pokyčiai:

- Europos Sąjungos fondų finansinės paramos ir šių fondų projektams bendrai su Europos Sąjunga finansuoti lėšų (tarp jų 2014–2020 metų Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšų) sumažėjimas pasibaigus finansavimo laikotarpiui – **14,1 mln. eurų**;
- lėšų sumažėjimas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos funkcijoms įgyvendinti (pasienio veterinarijos postų pastatų infrastruktūrai gerinti, veiklai skaitmenizuoti ir kt.) – **3,3 mln. eurų**;
- lėšų sumažėjimas Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų funkcijoms atlikti (paramos administravimo informacinių sistemų plėtrai skirtos lėšos, parama palūkanoms kompensuoti ir kt.) – **2,6 mln. eurų**.